

EB 2024/12

Geheimhoudingsplicht na mediation: tijd voor begrenzing?

Mr. G.V. van Campen , datum 18-01-2024

Datum	18-01-2024
Auteur	Mr. G.V. van Campen [2]
JCDI	JCDI:ADS941428:1
Vakgebied(en)	Burgerlijk procesrecht / Algemeen Burgerlijk procesrecht / Alternatieve geschillenbeslechting Juridische beroepen / Tuchtrect Personen- en familierecht / Familieprocesrecht Burgerlijk procesrecht / Bewijs Burgerlijk procesrecht / Rechtspleging van onderscheiden aard Personen- en familierecht (V)
Wetgeving	art. 153 Rv, art. 10a Advw

Een van de basisuitgangspunten van mediation is vertrouwelijkheid. Zonder vertrouwelijkheid is er onvoldoende emotionele veiligheid voor partijen om vrijuit met elkaar te kunnen spreken, informatie te kunnen delen en te kunnen onderhandelen. Vandaar dat in de meest gebruikte model mediationovereenkomsten een geheimhoudingsplicht is opgenomen. Partijen verplichten zich door ondertekening van de mediationovereenkomst om, kort gezegd, geen informatie te delen die tijdens de mediation naar voren is gekomen. Niet met hun omgeving, maar ook niet met de rechter indien het toch tot een procedure komt. In juridische zin is er sprake van een bewijsovereenkomst zoals bedoeld in artikel 153 Rv.^[1]

De tuchtrechtspraak voor advocaten laat zien dat, duidelijke vaste rechtspraak op dit punt ten spijt, nog steeds niet alle advocaten zich bewust zijn van de omvang van de geheimhoudingsplicht en van de gevolgen van die verplichting voor de advocaat die namens een van bij de mediation betrokken partijen procedeedt. Anderzijds is ook duidelijk dat de geheimhoudingsplicht in procedures tot dilemma's voor de advocaat kan leiden. In dit artikel ga ik achtereenvolgens in op de omvang van de geheimhoudingsplicht, de civiele en tuchtrechtelijke rechtspraak aangaande geheimhouding bij mediation en doe ik aanbevelingen voor de praktijk.

1. Wat valt precies onder de geheimhouding?

Hoever de geheimhouding uit hoofde van de mediation reikt, is afhankelijk van hetgeen partijen daarover met elkaar zijn overeengekomen. Omdat er (nog) geen centraal mediatorsregister is, en mediators dus niet gebonden zijn aan centrale regelgeving, wordt in de praktijk gebruikgemaakt van verschillende standaard mediationovereenkomsten. De meest gebruikte mediationovereenkomsten zijn die van de Vereniging van Familie- en erfrecht Advocaten Scheidingsmediators (vFAS) en de Mediatorsfederatie Nederland (MfN).

De standaard mediationovereenkomst van de vFAS bepaalt in artikel 6.1:

“Al hetgeen tijdens de mediation door de partijen wordt medegedeeld is vertrouwelijk en geldt als aan de vFAS-advocaat (tevens scheidingsmediator) en aan elkaar toevertrouwd. De partijen en de vFAS-advocaat-scheidingsmediator zullen ook de verslagen die van de mediationssessies gemaakt zijn als vertrouwelijk behandelen, evenals op schrift gestelde voorstellen, concept convenanten en andere stukken die zijn opgesteld in het kader van de mediation.”

Opvallend is dat de model geheimhoudingsverklaring van de vFAS, die bedoeld is voor adviseurs die door partijen naast de mediation worden ingeschakeld, een uitgebreidere strekking heeft. Deze verklaring bevat namelijk de tekst dat de advocaat hiermee verklaart “*volstreekte geheimhouding te zullen betrachten ten aanzien van al hetgeen in de mediation naar voren komt*”. Ondertekent een advocaat, die een van partijen bijstaat tijdens een mediationtraject, deze verklaring, hetgeen in de praktijk regelmatig gebeurt, dan geldt dus een uitgebreidere geheimhoudingsplicht. Dit lijkt ook zo te zijn als de advocaat deze verklaring niet tekent. Artikel 6.2 van de mediationovereenkomst stelt namelijk dat ondertekening door een advocaat formeel niet verplicht is, omdat een advocaat reeds uit hoofde van zijn functie tot geheimhouding verplicht is. Dit laatste suggereert echter ook dat de betreffende advocaat dus volledige geheimhouding dient te betrachten - net als wanneer hij de verklaring wel ondertekent.

De standaard mediationovereenkomst van de MfN bevat geen geheimhoudingsbeding, maar verwijst naar het MfN-mediationreglement. Dit reglement bepaalt in artikel 7.1 en 7.2 het volgende:

“7.1 De partijen doen aan derden - onder wie begrepen rechters of arbiters - geen mededelingen omtrent het verloop van de mediation, de daar door de bij de mediation betrokken personen ingenomen standpunten, gedane voorstellen en de daarbij mondeling of schriftelijk, direct of indirect, verstrekte informatie.

7.2 De partijen verbinden zich om geen stukken aan derden - onder wie begrepen rechters of arbiters - bekend te maken, te citeren, aan te halen, te parafaseren of zich daarop anderszins te beroepen, indien deze stukken door een bij de mediation betrokkene tijdens of in verband met de mediation zijn geopenbaard, getoond, of anderszins bekend gemaakt. Deze verplichting geldt niet voor zover de desbetreffende betrokkene onafhankelijk van de mediation reeds over deze informatie beschikte of had kunnen beschikken.

Onder stukken als bedoeld in dit artikel wordt mede verstaan:

- de mediationovereenkomst;
- aantekeningen van partijen of de mediator in het kader van de mediation;
- verslagen;
- de in artikel 10.1 bedoelde overeenkomst, behoudens indien en voor zover partijen hebben afgesproken dat (de inhoud van) die overeenkomst, of een gedeelte daarvan, niet vertrouwelijk is;
- andere gegevensdragers zoals geluidsbanden, videobanden, foto's en digitale bestanden in welke vorm dan ook.”

We zien dus dat de vFAS mediationovereenkomst verplicht tot geheimhouding over hetgeen door partijen is medegedeeld en dat voor wat betreft stukken de geheimhoudingsplicht zich uitstrekt tot verslagen, op schrift gestelde voorstellen, concept convenanten en “*andere stukken die zijn opgesteld in het kader van de mediation*”. De MfN mediationovereenkomst verplicht voor wat betreft hetgeen mondeling is besproken tot geheimhouding met betrekking tot het verloop van de mediation, de daar door de bij de mediation betrokken personen ingenomen standpunten, gedane voorstellen en de daarbij mondeling of schriftelijk, direct of indirect, verstrekte informatie. Ten aanzien van stukken strekt de geheimhouding zich uit tot alle stukken die door een bij de mediation betrokkene tijdens of in verband met de mediation zijn geopenbaard, getoond, of anderszins bekendgemaakt, waarbij nog een aantal stukken expliciet wordt benoemd.

Opvallend is dat het reglement van de MfN uitdrukkelijk bepaalt dat de geheimhoudingsplicht ten aanzien van stukken niet geldt voor zover de desbetreffende betrokkene onafhankelijk van de mediation reeds over deze informatie beschikte of had kunnen beschikken. De vFAS mediationovereenkomst kent deze bepaling niet.

De vFAS mediationovereenkomst kent voorts in de artikelen 6.5 en 6.6 een separate bepaling voor de situatie waarin tussen de partijen een (deel)convenant tot stand is gekomen en vervolgens een procedure wordt gevoerd over de interpretatie en/of de uitvoering daarvan. Het reglement van de MfN kent een dergelijke

bepaling niet.

2. Tuchtrechtelijke gevolgen van niet-nakoming geheimhoudingsplicht voor advocaten

Ik merkte reeds op dat de praktijk leert dat, ondanks duidelijke vaste tuchtrechtspraak op dit punt, advocaten nog regelmatig mededelingen doen over zaken die tijdens de mediation besproken zijn. Soms gebeurt dit in processtukken, andere keren ter zitting. Het uit de school klappen over de inhoud van de mediation wordt regelmatig door de tuchtrechter bestraft.

Vaste jurisprudentie van het Hof van Discipline is dat de uit hoofde van een mediationovereenkomst tussen partijen geldende geheimhoudingsverplichting op onaanvaardbare wijze aan waarde zou inboeten als het de advocaat steeds zou vrijstaan om naar eigen goeddunken, op grond van een eigen opvatting omtrent hetgeen het belang van zijn cliënt meebrengt en zonder de wederpartij daarin te kennen, te bepalen dat in de procedure gebruik zal worden gemaakt van stukken uit de mediation of zich anderszins uit te laten over het vermeende doel, de inhoud en/of de uitkomst van de mediation. Hieraan wordt toegevoegd dat de geheimhoudingsverplichting ook op de advocaat rust als deze niet direct bij de mediation betrokken is geweest en (dus) ook geen geheimhoudingsverklaring heeft ondertekend.

Schending van de vertrouwelijkheid is in beginsel van zodanige ernst dat een berisping op zijn plaats is, zo heeft het Hof van Discipline 's-Hertogenbosch in 2020 geoordeeld.^[3] Dit uitgangspunt is nadien in tuchtrechtspraak herhaald.^[4] Hierbij moet wel worden opgemerkt dat wanneer verweerder inzicht toont in de klachtwaardigheid van zijn handelen, excuses heeft aangeboden en/of maatregelen heeft getroffen om herhaling te voorkomen, dit in de praktijk doorgaans leidt tot oplegging van een lichtere maatregel (een waarschuwing). Anderzijds komt ook voor dat het feit dat de verweerder zelf ook mediator is als verzwarende omstandigheid wordt meegewogen bij het bepalen van de op te leggen maatregel.^[5]

Voorbeelden van de afgelopen jaren waarin een klacht tegen een advocaat gegrond werd verklaard:

- Het sturen van een e-mail naar de voorzieningenrechter waarin 'minst genomen de indruk wordt gewekt dat klager wordt aangewezen als de verantwoordelijke voor het mislukken van de mediation'.^[6]
- Het in een verzoekschrift suggereren dat de mediation is mislukt doordat klager beslist niet wilde dat onafhankelijk deskundig advies zou worden ingewonnen, waarmee mededelingen worden gedaan over de inhoud van de mediation, die klager volgens de Raad van Discipline 'niet bepaald in een gunstig daglicht stellen'.^[7]
- Het doen van mededelingen over hetgeen de kinderen aan de mediator hebben verteld, namelijk dat zij de voorkeur geven aan co-ouderschap.^[8]
- Het in een procedure overleggen van een door klager in de digitale omgeving van de mediator geüploade werkgeversverklaring, waarmee deze werkgeversverklaring een stuk is dat is ingebracht in de mediation en waar (de cliënte van) verweester niet onafhankelijk van de mediation over beschikte of had kunnen beschikken.^[9]
- Het in een procedure bij rechtbank en hof overleggen van rapporten die vertrouwelijke informatie bevatten die klager in het kader van het overlegscheidingstraject heeft verstrekt.^[10]

Wat opvalt aan de gegrond verklaarde klachten, is dat het kennelijk verleidelijk is om mededelingen te doen over de reden van het niet slagen van een mediationtraject en/of om de andere partij daarvan de schuld te geven. Gelet op de juridische kaders is evident dat dit geen informatie is die gedeeld mag worden met de rechter. Het gebied wordt echter al grijzer daar waar het gaat over mededelingen van de kinderen aan de mediator. Het zal voor menig advocaat moeilijk zijn om hierover niet uit de school te klappen bij de rechter, vooral als het gaat om kinderen die in de procedure, gelet op hun leeftijd, nog niet worden gehoord, maar die

wel belangrijke dingen tegen de mediator hebben gezegd. Waar het echt ingewikkeld wordt, is bij het overleggen van stukken. Naar aangenomen mag worden, realiseert elke advocaat zich wel dat mediationverslagen niet in het geding mogen worden gebracht. Maar wat te doen met bijvoorbeeld inkomensgegevens in alimentatieprocedures? Stel u wilt in een zaak, waar mediation niet tot het gewenste resultaat heeft geleid, een verzoekschrift indienen. U beschikt over de door de wederpartij bij de mediator aangeleverde inkomensgegevens, zoals loonstroken, aangiftes inkomstenbelasting en jaarrekeningen. Dan ligt het voor de hand dat u op basis van deze gegevens een alimentatieberekening maakt en daar uw verzoek op baseert. De eerste vraag is dan of het enkele vermelden van deze inkomensgegevens al een schending van de geheimhoudingsplicht oplevert, hetgeen in mijn optiek ook afhangt van de interpretatie van de toepasselijke geheimhoudingsbepaling. Zeker is echter dat het overleggen van de betreffende stukken als producties bij uw verzoekschrift in elk geval een schending oplevert van het MfN-Mediationreglement. Of dit ook een schending oplevert met de standaard vFAS-mediationovereenkomst, kan wat mij betreft niet met zekerheid gezegd worden. Het gaat hier immers niet om mededelingen en ook niet over 'andere stukken die zijn *opgesteld* in het kader van de mediation'. Het wordt echter anders als de advocaat al bij de mediation betrokken was en een eigen geheimhoudingsverklaring heeft ondertekend, nu we gezien hebben dat de hierin opgenomen geheimhoudingsplicht ruimer geformuleerd lijkt te zijn dan die in de geheimhoudingsovereenkomst tussen partijen. Wat de zaak verder bemoeilijkt, is dat de advocaat niet altijd weet dat bepaalde stukken uit mediation afkomstig zijn. Uit de uitspraak van de Raad van Discipline Amsterdam van 17 juli 2023^[11] volgt echter dat van een advocaat verwacht wordt dat hij de herkomst van door de cliënt verstrekte informatie kritisch onderzoekt, alvorens deze in het geding te brengen. De advocaat kan zich er dus niet met succes op beroepen dat hij niet wist dat bepaalde informatie uit de mediation afkomstig was, of dat hij niet wist dat - zoals in de betreffende casus speelde - een door hem overgelegd deskundigenrapport mede op deze informatie gebaseerd was.

3. Doorbreken geheimhoudingsplicht in civiele procedure

Wat nu als de advocaat het in het belang van zijn cliënt acht om informatie te verstrekken die onder de geheimhoudingsclausule valt, maar de wederpartij geen toestemming geeft om hierover mededelingen te doen aan de rechter? Enerzijds heeft de advocaat de plicht om de belangen van zijn cliënt naar zijn beste vermogen te behartigen, anderzijds heeft hij de verplichting de door zijn cliënt contractueel overeengekomen geheimhoudingsplicht te eerbiedigen. Juridisch beschouwd botsen hier de kernwaarden partijdigheid en vertrouwelijkheid (artikel 10a lid 1 sub b resp. sub e Advocatenwet). Dit levert voor de advocaat een moeilijke situatie op: stelt hij het belang van de cliënt voorop, dan riskeert hij een gegronde tuchtklacht. Laat hij de vertrouwelijkheid prevaleren, dan kan dit leiden tot een negatieve juridische uitkomst voor zijn cliënt en mogelijk ook tot een vertrouwensbreuk met zijn cliënt. In de civiele rechtspraak is een aantal voorbeelden te vinden van zaken waarin een dergelijk dilemma speelde. Daarbij zien we twee begrippen de revue passeren: de urgente noodsituatie en het belang van waarheidsvinding.

3.1 Urgente noodsituatie

Een werknemer die een mediationtraject met haar werkgever had gevolgd en ontheven wilde worden van haar geheimhoudingsverplichting om verweer te kunnen voeren in de door de werkgever gestarte ontbindingsprocedure, wendde zich hiervoor tot de voorzieningenrechter.^[12] Haar vordering werd afgewezen. De voorzieningenrechter overwoog dat er "*heel wat aan de hand moet zijn*", wil een deelnemer aan mediation kunnen worden ontheven van de geheimhoudingsverplichting. Volgens de voorzieningenrechter moet er sprake zijn van een "*urgente noodsituatie*" die een dergelijke ontheffing rechtvaardigt, waarbij hij als voorbeeld geeft de situatie dat de mediation wordt gebruikt als dekmantel voor criminele activiteiten, of de situatie waarin handhaving van de geheimhoudingsplicht schade zou toebrengen aan bepaalde kwetsbare personen, zoals kindermishandeling. Een behoorlijk hoge lat dus.

De term 'urgente noodsituatie' die de voorzieningenrechter hier bezigt, lijkt te zijn overgenomen uit de uitspraak van het hof Amsterdam van 24 maart 2020.^[13] Het hof introduceerde deze term in het kader van de beoordeling van een verzoek tot oproeping van de mediator als getuige. Anders dan de rechtbank gaf het hof in deze zaak geen nadere invulling aan wat dan een urgente noodsituatie zou kunnen opleveren.

3.2 Belang van waarheidsvinding

De advocaat kan er ook voor kiezen om mededelingen te doen en/of stukken over te leggen zonder daar voorafgaand toestemming van de rechter voor te hebben gekregen. Hij neemt daarmee, zoals reeds besproken, een groot tuchtrechtelijk risico. Maar sorteert het ook effect?

In de rechtspraak zijn twee belangrijke voorbeelden te vinden van zaken waarin de rechter, ondanks bezwaren van de wederpartij, vertrouwelijke informatie uit de mediation toch meenam bij de beoordeling van het geschil.

3.2.1 Hof Amsterdam 22 februari 2011^[14]

In de arbeidsrechtelijke zaak die aan het hof Amsterdam voorlag, ging het om een werknemer die met een beroep op de waarheidsplicht (artikel 21 Rv) een aantal passages uit de mediationverslagen overlegde, om daarmee te onderbouwen dat de mediation voor beide partijen gericht was op beëindiging van het dienstverband en dat hij daarom geen gehoor had gegeven aan de sommatie van zijn werkgever om na het beëindigen van de mediation op het werk te verschijnen. Het hof oordeelde dat de geheimhoudingsplicht uit hoofde van de mediation tegen deze achtergrond niet zo zwaar woog dat de werknemer de betreffende verslagen niet had mogen overleggen. Het hof kwam mede op basis van deze verslagen tot het oordeel dat het ontslag op staande voet door de werkgever ten onrechte was gegeven.

3.2.2 Hof Den Haag 17 mei 2017^[15]

In de zaak die speelde bij het hof Den Haag ging het om een discussie of partijen bij de bepaling van de behoefte van de kinderen waren afgeweken van de wettelijke maatstaven. De vrouw stelde dat partijen niet waren uitgegaan van het gezinsinkomen ten tijde van het uiteengaan van partijen, te weten 2012, maar van het gemiddelde gezinsinkomen over de jaren 2009 tot en met 2011. De man betwistte dit, waarop de vrouw een mediationverslag in het geding bracht. De man stelde zich vervolgens op het standpunt dat het mediationverslag in strijd met de goede procesorde was overgelegd, omdat hiermee de geheimhoudingsplicht werd geschonden. Het hof oordeelde dat het mediationverslag niet buiten beschouwing gelaten hoefde te worden. Het belang van de vrouw was volgens het hof gelet op het belang van waarheidsvinding dusdanig zwaarwegend, dat nakoming van de geheimhoudingsverplichting die normaal gesproken geldt, niet kan worden gevegd.

In beide zaken woog het belang van waarheidsvinding, een van de fundamentele beginselen van het civiele procesrecht,^[16] volgens de rechter zwaarder dan het belang van nakoming van de overeengekomen geheimhoudingsverplichting. In beide zaken had dit wél tuchtrechtelijke consequenties voor de betreffende advocaat.^[17] Dit gebeurt overigens vaker.^[18]

4. Aanbevelingen

Allereerst acht ik de verschillen tussen de verschillende in de praktijk gebruikte geheimhoudingsbepalingen onwenselijk. Wanneer een advocaat-mediator zowel lid van de vFAS is als van de MfN, is de omvang van de geheimhoudingsplicht van partijen daarmee afhankelijk van de vraag welke overeenkomst de mediator hen ter ondertekening voorlegt. Bovendien kan gediscussieerd worden over welke informatie nu wel of niet onder de geheimhoudingsplicht valt, nu de betreffende bepalingen voor meerderlei uitleg vatbaar zijn. Daarbij zou het ook geen verschil moeten maken of de advocaat al tijdens de mediation betrokken raakt of daarna. Gelet op het verschil in formulering tussen de geheimhoudingsbepaling in de vFAS mediationovereenkomst en de geheimhoudingsverklaring die in de praktijk door een bij de vFAS-mediation betrokken advocaat wordt getekend, lijkt dit nu wel het geval te zijn.

Daarnaast ben ik van mening dat er een uitzondering gemaakt moet kunnen worden op de overeengekomen geheimhouding in het belang van de waarheidsvinding, zoals in de zaken die speelden bij het hof Amsterdam

en het hof Den Haag. Dit sluit aan bij de oproep van Alt in het *Advocatenblad* dat van geheimhouding uitgesloten zouden moeten worden die feiten en omstandigheden en stukken die een partij in redelijkheid ex artikel 21, 149 en 150 Rv in een latere procedure eigener beweging en naar waarheid in het geding behoort te brengen.^[19] Of het belang van waarheidsvinding zwaarder weegt dan het belang van nakoming van de geheimhoudingsplicht, is in mijn optiek ter beoordeling aan de rechter. Gedacht zou kunnen worden aan een werkwijze vergelijkbaar met die van het in het Wetsvoorstel Wet vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht opgenomen artikel 22 Rv met betrekking tot het omgaan van de rechter met vertrouwelijke gegevens.^[20] De zaak kan dan, afhankelijk van de uitkomst van de afweging door de rechter, door een andere kamer (verder) behandeld worden. De belangen van beide partijen zijn daarmee mijns inziens voldoende geborgd. Van belang is dan wel dat de advocaat niet hoeft te vrezen voor tuchtrechtelijke consequenties. Hij kan de belangen van zijn cliënt immers niet goed behartigen wanneer evident is dat sprake is van schending van artikel 21 Rv, maar hij dat alleen kan onderbouwen met stukken uit de mediation, waarmee hij ook tuchtrechtelijk zijn hoofd op het hakblok legt. Vanzelfsprekend dient de advocaat dan wel eerst toestemming te hebben gevraagd aan de wederpartij voor het overleggen van stukken uit de mediation en bij gebrek aan toestemming de deken te hebben geconsulteerd.^[21]

Tot slot raad ik aan om, als partijen in de mediation tot overeenstemming komen, in het convenant op te nemen welke stukken zij bij een eventueel later geschil wel en niet mogen openbaren. Dit zou dan verder gaan dan de bepaling in de model mediationovereenkomst van de vFAS, die in artikel 6.5 de mogelijkheid biedt om stukken over te leggen indien er sprake is van een geschil over de interpretatie en/of de uitvoering van het convenant. Als er bijvoorbeeld een geschil bestaat over de uitgangspunten van een alimentatieberekening, dan is artikel 6.5 niet van toepassing en geldt de geheimhoudingsplicht onverkort, tenzij partijen elkaar van deze verplichting ontslaan (hetgeen in de praktijk zelden tot nooit gebeurt). Dit acht ik onwenselijk en niet in het belang van een zorgvuldige rechtspleging.

Voetnoten

[1] Conclusie A-G Wesseling-van Gent, ECLI:NL:PHR:2009:BG9470, 2.16 e.v. bij HR 10 april 2009, ECLI:NL:HR:2009:BG9470, *NJ* 2010/471 (M./Lubbers).

[2] Mr. G.V. van Campen is advocaat en mediator bij Forward Advocaten te 's-Hertogenbosch.

[3] Hof van Discipline 's-Hertogenbosch 6 november 2020, ECLI:NL:TAHVD:2020:223.

[4] Zie bijvoorbeeld Raad van Discipline Amsterdam 17 juli 2023, ECLI:NL:TADRAMS:2023:131.

[5] Zie bijvoorbeeld Raad van Discipline Den Haag 12 juli 2021, ECLI:NL:TADRSGR:2021:126.

[6] Raad van Discipline Den Haag 9 januari 2023, ECLI:NL:TADRSGR:2023:5.

[7] Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden 17 april 2023, ECLI:NL:TADRARL:2023:84.

[8] Raad van Discipline Den Haag 12 juli 2021, ECLI:NL:TADRSGR:2021:126.

[9] Raad van Discipline Amsterdam 11 juli 2022, ECLI:NL:TADRAMS:2022:137.

[10] Raad van Discipline Amsterdam 17 juli 2023, ECLI:NL:TADRAMS:2023:131.

[11] Raad van Discipline Amsterdam 17 juli 2023, ECLI:NL:TADRAMS:2023:131.

[12] Rb. Amsterdam 23 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7251.

[13] Hof Amsterdam 24 maart 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:938, *RFR* 2020, 97.

[14] Hof Amsterdam 22 februari 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:358.

[15] Hof Den Haag 17 mei 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:1718.

[16] Zie hierover De Bock, *Tussen waarheid en onzekerheid (BPP nr. XI)*, 2011/2.6.

[17] Zie r.o. 5.5 van de beschikking van het hof Den Haag en Raad van Discipline Amsterdam 21 december 2011, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA2287.

[18] Rb. Noord-Holland 1 oktober 2014, ECLI:NL:RBNHO:2014:1308, *NJF* 2015/212. Zie ook Schutte & Spierdijk, 'Kunnen we vertrouwen op vertrouwelijkheid?', *TC* 2022/22.

[19] Alt, 'Let op wat je afspreekt. Geheimhouding bij mediation en collaborative divorce', *Advocatenblad* 2023/07.

[20] [Kamerstukken II 2019/20, 35498, nr. 2.](#)

[21] Aldus ook Raad van Discipline Amsterdam 21 december 2020, ECLI:NL:TADRAMS:2020:291.